

Gáspár-Singer Anna

VAKÁCIÓ

Állj arrébb, öcsi, kiabálja nagypapa, ahogy a túloldalra érünk. A szeme villámokat szór, görcsbe rándul tőle a gyomrom. Zugló vasútállomástól rohanunk a trolimegálló felé, a Ligetbe akarunk eljutni. Ömlik rólam a víz, egyre jobban kapkodom a levegőt, miközben a többiekkel loholunk, kerületjük a gyalogosokat. Átszaladunk a zebrán, egy rozoga Fiat csikorog és fékez. A sofőr torkaszakadtából ordít. Nem törődünk vele, fél óra múlva a fürdőben leszünk, nekem is csak ez lebeg a szemem előtt. Tegnap végre kitört a vakáció, az egész hetet a nagyiéknál töltjük.

A troli pont az orrunk előtt megy el – mire a tömegben utat vágnak magunknak és a lépcsőhöz tolakszunk, záródnak az ajtók. Nagypapa hátrahököl, azután káromkodni kezd, de túl nagy a zaj, nem értem, amit mond. Biztos most is az istent szidja, mint mindig, ha mérges. Ne szidjad folyton a jóistent, Feri, mert visszaüt, mondja neki a nagymamám, pedig tudja, úgymint falra hányt borsó. A papa a háború óta nem hisz, a sok szörnyűségért az istent hibáztatja, a vallás szerinte mákony, a népek ópiuma. Nem tudom, ez mit jelent, de nem merünk vitatkozni vele, az unokatestvéreimmel a járdán, valamivel távolabb ácsorgunk, amíg meg nem nyugszik.

A fiú, akire nagypapa ráförmedt, a tömeg közepén áll, körülötte ezer csomag. Hatalmas bőrönd, sporttáska, nejlonszatyrok, az egyikből fél pár gumipapucs lóg ki. Nyilván a szüleit várja, akik indulás előtt elugrottak a közeli kisboltba, talán épp a Balatonhoz igyekeznek. A gyerek kibontott sorsjegyet szorongat, „Sajnos nem nyert”, olvasom a feliratot. Félénken nagypapára sandít, kelleetlenül odébb húzódik. De nagypapa már nem törődik vele, az úttest felé fordul, tenyeréből szemellenzőt formál, lesi a hetvenkettest a sarkon. Pár perc múlva hosszú karját a magasba lendíti, és a nevünket kiáltja. Engedelmesen követjük.

Felnyomulunk, minden ülőhely foglalt, meleg van és bűdös. Balu a troli belsejében, a falhoz szorulva nyomorog, mellette Csabika szorongatja a zsíros kapaszkodót. Karola két, óriás cekkerrel felpakolt nő közt duzzog, közel az ablakhoz, középen elválasztott szőke haja szoros varkocsba fonva. Látom rajta, dühös, mert senki sem figyel rá, mellén, a ruhája alá rejtve ott fityeg a nagyi kitüntetése, a nemzetiszín szalagon

függő szochaza. Nagyon szép, a nagyfi tavaly, az iskolai ünnepség után megmutatta, ujjammal végigsimíthattam a csillagot. Szépen énekeltél, nézett rám, de csak a szeme mosolygott. Utána visszatette az érmét a dobozba. Karola kedvéért máskor is előveszi, de ilyenkor elfordulnak vagy átmennek a másik szobába. Szeretném én is újra megnézni, de a nagyfi azt mondja, ez a legdrágább kincse, nem lenne jó, ha baja esne.

Állítólag azért kapta, mert a háborúban a fasiszták ellen harcolt, látott egy csomó hullát is, de erről nem szívesen beszél. Néha elképzelem, a hegyekben géppuskával lő az ellenségre, és egyszer csak egy golyó átlukasztja a mellkasát. Aztán csak fekszik a földön, arca nyugodt, a szeme csukva. Ha erre gondolok, elszomorodom, nem akarom, hogy a nagyfi meghaljon. Legszívesebben átölelném, de amikor utána megyek a konyhába, éppen főz, és eltol magától. Rád fröccsen az olaj, nem tudsz vigyázni?

A nagyfiék az érmét a nappaliban, az üveges szekrényben tartják bársonydobozban, senki nem vette észre, hogy Karola egy óvatlan pillanatban kiemelte és a zsebébe csúsztatta. Egyedül én tudok róla.

Karola szeptemberben lesz tizenkét éves. Úszik, lovagol, osztrák iskolába jár, három nyelven beszél, felnőttkorában zseké vagy állatorvos szeretne lenni. A szüleim álmélkodnak, mennyi minden érdekli ezt a gyereket, nekem bezzeg megalszik a tej a számban, azt se tudom, egyáltalán mit akarok. Játsszunk együtt sokat, mondják, hátha tanulok tőle. Karola legtöbbször nyáron, iskolaszünetben jön a nagyfiékhoz, de tudom, inkább a barátnőivel lenne, amíg az anyja odakint, Bécsben dolgozik. A magyar szavakat furán ejti, nem eszik meg akármit, ebéd után a nagyfi szobájába megy. A nagyfi azt mondja, Karola segít neki rejtvényt fejteni.

Nézem, ott áll a trolin a piszkos ablaknál, lábán a ruhájához illő piros cipőt visel. Másfél évvel idősebb, de a combja vékony, vékonyabb, mint a karom, két tenyérrel simán átérném a derekát. Rugdosni kezdem a csukló gumiperemét, az én cipőm kopottbarna, keskeny gyékénycsik fut körbe a talpán. Ha megázik, nehezen szárad ki.

Két megálló van hátra. Az egyik keresztveződésnél a troli hirtelen nagyot zökken, gomolyogva száll a füst a kocsiban, az utasok rémülten kiabálnak. Karola fejhangon visít, a karjával maga körül hadonász.

Amikor a vezető fékez, az emberek egyszerre kezdenek rohanni az ajtók felé. Odalenn nagypapa vigasztalja a zokogó Karolát, aki most egészen kicsire húzza össze magát, szorosán hozzábújik. Nagypapa

selyemcukrot vesz elő, Karola ettől megnyugszik. Gyalog indulunk tovább a fürdőhöz.

Mire átöltözünk és elhelyezkedünk a pokrócon, dél van, ebédidő. Leheveredek, a föld iszonyú kemény, nyomja az oldalam és a fenekem. A pokrócnak rossz szaga van. Száz ágra süt a nap, körülöttünk a fűben mindenütt strandolók fekszenek, a bőrük csillog az olajtól. Elképzelem, délutánra ropogós pirosra sülnek majd, mint anya gyöngytyúkjai otthon, a jénaiban, amiket fűszeres vajjal kenetet. A hasukba zöldalmaszleteket rak. A nyers húst előtte szeretem kicsit megnyomkodni, próbálgatom, a fejetlen csirkék meg tudnak-e ülni a pulton. Néha még nevet is adok nekik.

Ülünk a pléden, nagypapa kiteszi középre a naptejet, kenjük be mi is magunkat, le ne égjünk. Kinyomok egy keveset a flakonból, próbálom eloszlatni a combomon és a karomon. A krém sűrű és zsíros, nem szívódik be, édeskés kakaóillata van.

Egyre erősebben korog a gyomrom. Mellettünk egy család szendvicset eszik paradicsommal, a két gyerek jóízűen tömi magába a nagy karéj vajaskenyeret. Kockás szatyorban rengeteg ételt hoztunk mi is magunkkal, amit a nagy pakolt be indulás előtt. Mégse szólok. Az iskolaorvos szerint diétáznom kell, nem ehetek zsíros ételeket és édességet, kenyeret csak nagyon keveset. Valószínűleg így is kövér felnőtt lesz belőlem. Tízéves vagyok és negyven kiló, az iskolába mindennap anya hozza be nekem az ebédet. Többnyire levest és főzeléket, néha sírok, annyira unom.

Nem eszünk, pedig elmúlt fél egy, már majdnem éhen halok. Most mindenki strandolni akar, nagypapa azt mondja, az étel kibírja a szatyorban, csak fürdés után ebédelünk. Amíg nagypapa Csabikát öltözteti, a vécében kibontok egy rózsaszín Szamba szeletet. Hoztam Karolának is, de amikor megmutattam neki, fintorogva hátat fordított. Azt hittem, szereti. A marcipános ragacsos massa rögtön szétolvad a számban, máris sokkal jobban érzem magam.

Nem kell annyit zabálni, mondogatja az ebédnél sokszor nagypapa, a többiek egyetértően bólogatnak. Anyáék is. Ja, és nem kell annyit inni se, teszi hozzá, mert attól meg béka nő a hasadban. Én nem zabálok, de tényleg szeretek enni, a legjobban édességet. És vannak szavak, amikről mindenféle étel jut az eszembe. A persze például pörkölt, főleg marha, galuskával vagy ropogós fehér kenyérral. Hozzá csemegeuborkával, amit a nagy nagy, ötliteres üvegekben tesz el a kamrába nyáron. Egy egészet meg tudnék enni. A kocsi remegő,

zselés kocsonya, karácsonykor a szomszéd néniéknél malac füle, orra is kerül a tányérokba. A csakis meg, jó kis szó, csokoládé. Édes tej, mogyorós vagy marcipános.

Anyával egyik nap a Csemegeben vásárolunk. Előtte a piacon voltunk, én a tömött szatyrokkal várakozom a bejáratnál, amíg anya odabent vesz tejet, kenyeret, felvágottat. Egy idegen áll nem messze tőlem, egyfolytában engem bámul. Nem értem, miért. Unatkozom, előhúzok a zsebemből egy csomag fruttit, bontogatni kezdem a zacskót. Bekapok egy szemet, málnaízű, szép világoslila, a bácsi épp akkor lép oda hozzám. Alacsony, kopasz, öregebb nagypapánál. A homlokán hatalmas anyajegy van, nem tudom levenni róla a szemem. Nem vagy így is elég kövér, vigyorog rám. Elvörösödöm, de nem válaszolok, később anyának se mondok semmit, hiába faggat, mi bajom.

Kitaláltam egy mesét, abban sovány kislány vagyok. Hosszú barna hajam van és vékony lábam, a nevem Kati, nem pedig Andrea. Katicént rossz vagyok, nem fogadok szót a felnőtteknek, de legalább egy deka háj nincs rajtam. Annyi édességet chetek, amennyit csak akarok.

A nagy nyáron gyakran csinál csokifagyit. A port kiönti egy üveg-tálba, kevés tejjel elkeveri, és kész is, mehet a fagyasztóba. Ad hozzá pár szem háztartási kekszet. Ha senki nem látja, kinyitom a frizsidert, és belenyalok a még langyos krémbe. Szeretem a porfagyit. A nagy kiskanállal szed ki belőle, másnak is kell hagyni, tolja elém a poharat.

A más a nagy legkisebb fia, Csabika apja. Öt évvel fiatalabb apánál. Kiskorában lyukas volt a szíve, muszáj volt őt szeretni a legjobban. Megérkezik, le se veszi a zakót, megy ki a konyhába, nyitja a hűtőt. Neki két pohárral is jut.

A fagyit hamar elfogy. Miután kikanalazom, hátradőlök, megpróbálom behúzni a hasam. Most én vagyok Kati, aki akkor is vékony maradna, ha ő nyalná el az összes fagyit. Persze lehet, amióta a nagyiéknál vagyok, fogytam is valamennyit.

Csabika bezzeg sovány, zörögnek a csontjai, neki tényleg ennie kell. Nemsokára iskolás lesz, de csak tizenhét kiló, a fenéke, mint két kis gerezd fokhagyma. Ősszel biztosan elfújja a szél, hiába cipeli a nehéz iskolatáskát. De most a pléden ül a csíkos fürdőnadrágban, és nyafog – ő is megéhezett. Látom rajta, nem adja fel. Hiába kiabálja Balu, menjünk már fürödni.

Feltápázkodom, de nagypapa szigorúan csendre inti őket, és kicip-zárazza a kockás szatyrot. Némán kiosztja a csirkecombokat. A hús puha, langyos, ott lifeg rajta a paprikás szafttól ázott bőr. Mohón bele-

harapok. Zöldpaprikát és kenyeret kapunk mellé. Eszembe jut, nekem csak keveset szabad, de borzasztó éhes vagyok, egyre nagyobb falatokat falok belőle.

Karola a pokróc szélén kucorog, villájával unottan turkál az előtte heverő dobozban. Csőben sült karfiol van benne, a nagyfi készíttette neki indulás előtt. Karola, miközben eszünk, arcán undorral grimaszol, pedig nemrég azt mondta, ez a kedvence. Kétpercenként kérdegeti, mikor mehetünk végre.

Felállunk, felteszi az úszószemüvegét, hóna alá csapja a törölközőt. Menjünk együtt, mondom neki, de úgy csinál, mintha nem hallaná. Billegve indul el az úszómedence felé. A fürdődressze is piros, elől, a pántnál két kis masni díszíti. Most nincs rajta a nagyfi kitüntetése, biztosan a táskájába rejtette az öltözőben. Hátra se néz, jövünk-e.

Pedig a nagypapa világosan megmondta, hogy úszás ma nem lesz. Csabika miatt mély vízbe nem mehetünk, csak oda, ahol leér a lába. Például a melegbe, a lépcsőkhöz, amit az öregek szeretnek. A termál dugig van velük, nagypapa, ahogy lefelé lépegetünk, észrevesz két régi ismerőst. Ott sakkoznak a sarokban. Visszaintegetnek, de nem nagyon törődnek velünk, folytatják tovább a játékot.

Nem messze tőlük van szabad hely. Leülünk, nagypapa vállát ellepi a víz, hangosan felsóhajt. Jólesően nyújtóztatja a lábát, egy pillanatra a szemét is lehunyja.

De nem tart sokáig, Csabika pár perc múlva újra kiabálni kezd. Nem akar a termálban lenni, sőt, fürdeni sem akar, a nagymedence melletti szobrok érdeklik. Nagypapa a víz alatt jó erősen megszorítja a karját, nem kapsz fagyaltot, sziszegi. De Csabika képtelen megülni a fenekén. Azt hajtogatja, menjünk a delfinekhez. Tudom, mindjárt büntetés jön, de neki mindegy. Ő nem fél a papától.

Ácsorgunk Baluval a forró kövön, várjuk, míg Csabika megmászja az összes szobrot, sikongva lovagol a delfinen, a nagymedence felé nyújtogatja a tenyerét, oda, ahová a vízi lények szájából zubog a termálvíz. Ha nagypapa nem tartaná olyan erősen, réges-rég belepottyant volna. Nagypapa csak Karolának engedi, hogy egyedül ússzon, tíz hosszt megállás nélkül. Piros meg kék virágok nyílnak Karola úszósapkáján, a rózsák a víz alá merülnek, majd újra a felszínre bukkannak. Vigyorgva intget ki nekünk a partra.

A nagyfi csak késő délután jön a strandra. Hirtelen elénk lép az egyik oszlop mögül, meglepetés, mosolyog, és a szatyrából pálcás jégkrémet húz elő. Mindenkinek a kedvencét. Csabikának csokisat, Balunak

vaníliát, Karolának epreset. Neked nem hoztam, néz rám komoly arccal, tudod, nem szabad. Nagyapa egyetért, bólogat. Holnap kapsz otthon, súgja a nagy a fülembe.

Megvárja, amíg a fagyi elfogy, akkor félrehívja Karolát. Távolabb állnak, nem hallom, amit mond, sokáig magyaráz neki. Karola lehajtja a fejét, egészen kicsire összehúzza magát. Dobogni kezd a szívem, most végre megbüntetik, villan át rajtam, amiért nem fogad szót, és lop a nagytól is. De mielőtt visszajönnek, a nagy megöleli. Talán Karola is beteg, mint Csabika apja, ezért nem lehet rá haragudni.

Később együtt mennek be úszni. A két virágos úszósapka egyre távolodik a pokróctól, látom, ahogy a vízbe csobbannak, azután összekapaszkodva nevetnek a medence szélén. Pár perc múlva újra beúsznak, de a tömegben eltűnnek előlem, fel kell állnom, lássam, hol vannak. Megpillantom őket a delfines szobroknál, a furcsa vízi lények szájából a vállukra és a hátukra csorog a termálvíz. Ott lebegnek csukott szemmel, kézen fogva. Az arcuk nyugodt és békés. Azt képelem most, hogy halottak.

Élet és Irodalom, 2019. április 26.